

Белінська Г. В.

кандидат економічних наук, старший науковий співробітник, доцент кафедри бізнес-аналітики та цифрової економіки Національного авіаційного університету, Київ, Україна, belinskaya_anna2015@ukr.net
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-8978-8513>

ДОСВІД ФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬОЇ СТАТИСТИКИ ОЕСР: ВАЖЛИВІСТЬ ДЛЯ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Анотація. У статті розглянуто проблемні питання збору статистичних даних в Україні у сфері професійної (професійно-технічної) освіти (П(ПТ)О). З'ясовано, що для поточного моніторингу діяльності закладів усіх рівнів освіти та П(ПТ)О зокрема збирається недостатня кількість інформації, особливо фінансового спрямування. Для порівняння розглянуто приклад ОЕСР як організації, що має чималий досвід використання інформативних освітніх індикаторів. Виявлено, що підхід до формування освітніх індикаторів у країнах ОЕСР істотно відрізняється. Так, підрахунок усіх індикаторів має на меті розкриття інформації про надходження коштів до закладів професійної (професійно-технічної) освіти (ЗП(ПТ)О) та їх використання, джерела, структуру витрат за напрямками й на одного студента. Тобто, всі індикатори розраховуються з метою оцінювання ефективності діяльності закладів освіти. Крім того, індикатори, які відображають відомості про викладачів, теж орієнтовані передусім на розкриття інформації, що опосередковано пов'язана із фінансами, зокрема про видатки на оплату праці викладачів у різних зрізах. Українські форми звітності ЗП(ПТ)О, які подаються до МОН (передусім № 1, 2, 3 (профтех)), орієнтовані більше на підрахунок фізичної наявності педагогічного й учнівського складу та їх градацію за віком, статтю, залученість до процесу навчання тощо. Зроблено висновок, що така інформація є неповною й не дає змоги оцінити ефективність діяльності закладу освіти.

Ключові слова: освітня статистика, освітній моніторинг, індикатори результативності освітньої політики, освітня статистика професійної (професійно-технічної) освіти України, освітня статистика ОЕСР.

JEL classification: I25.

DOI: 10.32987/2617-8532-2023-5-101-111.

Сьогодні освіта в Україні перебуває в стані трансформації. Ці процеси зумовлені необхідністю подолання викликів, що постали перед усією системою вітчизняної освіти з введенням режиму воєнного стану. Водночас, попри це, у країні тривають системні перетворення, пов'язані з її бажанням інтегруватися в європейський простір.

Для П(ПТ)О України європейська інтеграція теж є викликом, який формує пріоритети для П(ПТ)О на найближчі роки. Такими пріоритетами, зокрема, є:

- розширення автономії ЗП(ПТ)О, що дасть їм можливість бути більш незалежними при прийнятті рішень у сфері управління й безпосередньо в освітньому процесі;

© Белінська Г. В., 2023

- перехід ЗП(ПТ)О до сучасної моделі цифрової економіки;

- збільшення ролі ЗП(ПТ)О в розвитку системи навчання впродовж життя (*lifelong learning* – LLL) за рахунок надання послуг із підвищення кваліфікації робітників, які вже мають досвід роботи, зокрема шляхом розбудови центрів професійної досконалості на базі ЗП(ПТ)О.

Серед викликів, що постали перед П(ПТ)О через повномасштабне вторгнення РФ, слід виокремити:

- брак (обмеження) коштів на фінансування закладів освіти, що може призвести до їх реорганізації шляхом об'єднання та укрупнення;

- актуалізація в умовах обмежених ресурсів дуальної освіти працівника та визнання неформальної освіти державою й роботодавцями;

- зміщення акцентів у освітньому процесі на практичну підготовку учнів, зокрема на нові форми зайнятості та сучасні навички.

Усі описані виклики й проблеми висувають нові вимоги також до збору статистичної інформації, адже для успішної євроінтеграції важливо привести її у відповідність зі стандартами ЄС і провідних міжнародних організацій. Правильно підібрані та зіставні зі світовими статистичні індикатори оцінювання стану П(ПТ)О сприятимуть ефективнішому моніторингу поточної діяльності ЗП(ПТ)О, дадуть змогу акумулювати потрібну для прийняття управлінських рішень інформацію й у перспективі порівнювати показники роботи вітчизняних і європейських ЗП(ПТ)О.

Аналіз останніх досліджень та публікацій в окресленій сфері свідчить, що проблеми розвитку П(ПТ)О в Україні вивчало досить багато укра-

їнських науковців. Так, О. Діденко звертає увагу на питання якості професійної підготовки робітників [1], Л. Беневська та О. Паска – на проблеми розвитку П(ПТ)О України в умовах реформи децентралізації [2], а М. Леснікова порушує питання популяризації П(ПТ)О серед молоді [3].

Також ціла низка вчених у своїй науковій діяльності порушують проблеми статистичного супроводу освіти. Зокрема, Н. Пасічник і Р. Ріжняк дослідили роль освітніх індикаторів в оцінюванні динаміки розвитку освіти [4]; В. Астахова, В. Андрущенко, В. Кремень та ін. у своїх працях розкривають необхідність і доцільність розроблення індикаторів якості національної освіти [5].

Проте світові тренди щодо збору, подання статистичної інформації у сфері освіти та розроблення індикаторів якості національної освіти постійно змінюються й удосконалюються, а отже, потребують періодичного перегляду.

Сьогодні однією з найвідоміших міжнародних інституцій, що займаються збором статистичних даних у сфері освіти, є Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) – її статистичні показники вважаються еталоном у сфері освітньої аналітики.

З огляду на зазначене метою цієї статті є дослідження сучасних освітніх показників, які використовує ОЕСР для оцінки якості освітнього процесу в країнах-учасниках, а також надання рекомендацій з удосконалення процесу збору статистичних даних у сфері П(ПТ)О України. Виходячи з мети статті, можна окреслити її завдання:

- визначити пріоритетні для розв'язання проблеми П(ПТ)О в Україні,

що визначають потребу в освітній аналітиці;

- проаналізувати освітні індикатори, які розраховуються ОЕСР у сфері П(ПТ)О;

- порівняти виокремлені індикатори з національними та наявною статистичною інформацією загалом;

- оцінити зіставність національних статистичних даних із зарубіжними.

Аналізуючи сучасні проблеми П(ПТ)О, варто зауважити, що наразі найбільш розробленою є проблема коригування поточного змісту освіти, а найменш вивченою й важкою для ефективного оцінювання – управління якістю навчання, що змушує ці заклади освіти проводити внутрішній моніторинг якості знань своїх учнів (слухачів). Сучасним ЗП(ПТ)О необхідно володіти максимально достовірною інформацією про перебіг освітнього процесу, це потрібно для прийняття ефективних рішень з управління якістю П(ПТ)О.

Для успішного досягнення поставлених перед моніторингом і статистичним аналізом цілей важливим є грамотний відбір індикаторів та критеріїв аналізу. Адже правильно підібрана інформація дає змогу адекватно оцінити якість освітнього процесу.

Власне, під поняттям «індикатор» у контексті моніторингу поточної діяльності будь-якого закладу освіти, у т. ч. ЗП(ПТ)О, розуміються показники, які відображають його заданий стан, що визначається стратегією його розвитку [6, с. 39–40].

На сьогодні світова освітня сфера сформувала багато систем показників (індикаторів) якості освіти. Усі моделі систем освітніх індикаторів

можна поділити на дві великі групи: міжнародні (освітні індикатори ОЕСР, ЮНЕСКО, ЄС тощо) й національні (рівень країн) [7]. Головною метою розроблення систем освітніх індикаторів є пошук показників, які ефективно визначатимуть усі ключові і проблемні питання освітньої сфери та, як уже зазначалося, надаватимуть інформацію для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Пошук оптимальної системи індикаторів триває досі.

Значних успіхів у формуванні міжнародної моделі освітніх індикаторів досягла ОЕСР. Ця організація не припиняє пошук оптимальної моделі індикаторів, про що свідчать постійні зміни в їх статистиці. Так, якщо огляд ОЕСР до 2014 р. охоплював порівняльну статистику систем освіти 34 країн-членів ОЕСР та її країн-партнерів за освітніми індикаторами, то вже у 2014 р. уперше в огляді було наведено інформацію про освітні системи Колумбії й Латвії. Станом на сьогодні до складу ОЕСР входить уже 38 країн, які подають свою освітню статистику, та ще 6 країн мають статус кандидата, тож інформація про їхні освітні сектори теж доступна для вивчення.

ОЕСР притаманне науково обґрунтоване визначення системи індикаторів результативності освітньої політики й запровадження інноваційних методів обробки статистичних даних у рамках єдиних, стандартизованих критеріїв.

У щорічному огляді освіти (Education at a Glance), який публікує на своєму сайті ОЕСР, висвітлюється, хто бере участь в освітньому процесі, які ресурси на це витрачаються, як функціонують освітні системи та

досягнуті ними результати. Останній аспект включає показники для широкого діапазону результатів – від порівняння успішності учнів у ключових предметних галузях до впливу освіти на заробітки й на шанси дорослих на працевлаштування.

Для зручності всі індикатори згруповано в чотири блоки:

- освітні результати та вплив навчання (*the output of educational institutions and the impact of learning*);
- доступ до освіти, участь в освітньому процесі та прогресі (*access to education, participation and progress*);
- фінансові ресурси, що інвестуються в освіту (*financial resources invested in education*);
- учителі, освітнє середовище й організація процесу навчання в школах (*teachers, the learning environment and organization of schools*) [6, с. 51].

Education at a Glance 2023 р. [8] робить акцент саме на П(ПТ)О, дослідженні участі у П(ПТ)О та структурі її програм. У цьому випуску є також новий розділ «Забезпечення безперервного навчання для українських біженців», в якому представлені результати опитування ОЕСР-2023, де зібрано дані про заходи, вжиті країнами ОЕСР для інтеграції українських біженців в їхні системи освіти.

Паралельно з існуючим сайтом з оглядами Education at a Glance ОЕСР активно розвиває новий статистичний сайт – OECD Data explorer [9], наповнюючи його новими статистичними даними та переносючи показники попередніх років з інших інформаційних джерел.

На цьому сайті вся статистична інформація у сфері освіти подається вже за трьома основними блоками:

освітні ресурси; учні (слухачі); вчителі (викладачі) [9].

Інформація про сферу освіти в розрізі освітніх ресурсів містить дані про фінансування освіти за джерелами фінансування (за рахунок державних, місцевих органів влади, приватного сектора, домогосподарств тощо) (табл. 1).

Варто зауважити, що всі описані групи статистичних даних подаються, як зазначено, за рівнями освіти, тож і ЗП(ПТ)О теж подають подібну статистичну інформацію. На нашу думку, такий досвід потрібно запозичити й Україні. Розкриття детальної інформації, зокрема про формування ціни на підготовку одного фахівця за кожною професією, а також про структуру надходжень на фінансування ЗП(ПТ)О за джерелами походження коштів, уможливорює оцінювання роботи такого закладу освіти за низкою показників, як-от ефективність витрачання державних і комунальних коштів, структура таких витрат, собівартість підготовки одного учня (слухача) за професією тощо. Це важливі фінансові показники, які дадуть змогу приймати більш виважені управлінські рішення на рівні МОН та інших державних і недержавних органів управління.

Очевидно, що частину цієї інформації ЗП(ПТ)О розкривають у своїй бухгалтерській звітності. Зокрема, йдеться про капітальні й загальні поточні витрати, загальний розподіл видатків, витрати на оплату праці персоналу, а також структуру надходжень за джерелами фінансування. Отже, така інформація існує, проте не подається у формі статистичного звіту.

Таблиця 1

Інформація, що подається ОЕСР щодо сфери освіти, у розрізі освітніх ресурсів

Назва індикатора	Назва індикатора англійською мовою	Фільтр розподілу (Dimensions)
Витрати на заклади освіти на одного учня денної форми навчання	Expenditure on educational institutions per full-time equivalent student	<ul style="list-style-type: none">• Територія.• Рівень освіти.• Джерела фінансування.• Призначення витрат.• Тип витрат.• База ціни.• Одиниця вимірювання.• Період часу
Розподіл державних, приватних і неурядових витрат на заклади освіти	Distribution of government, private and non-domestic expenditure on educational institutions	<ul style="list-style-type: none">• Територія.• Рівень освіти.• Джерела фінансування.• Призначення витрат.• База ціни.• Одиниця вимірювання.• Період часу
Капітальні та загальні поточні витрати на освіту (з усіх джерел)	Capital and total current expenditure on education (from all sources)	<ul style="list-style-type: none">• Територія.• Рівень освіти.• Призначення витрат.• Тип витрат.• База ціни.• Одиниця вимірювання.• Період часу
Витрати на оплату праці персоналу в закладах освіти (з усіх джерел)	Expenditure on staff compensation in educational institutions (from all sources)	<ul style="list-style-type: none">• Територія.• Рівень освіти.• Призначення витрат.• Тип витрат.• База ціни.• Одиниця вимірювання.• Період часу
Витрати на заклади освіти у відсотках ВВП	Expenditure on educational institutions as a percentage of GDP	<ul style="list-style-type: none">• Територія.• Рівень освіти.• Джерела фінансування.• Призначення витрат.• Період часу.
Джерело та призначення витрат – повний набір даних	Source and destination of expenditure – full dataset	<ul style="list-style-type: none">• Територія.• Рівень освіти.• Джерела фінансування.• Призначення витрат.• Тип витрат.• База ціни.• Одиниця вимірювання.• Період часу
Розподіл видатків (з усіх джерел) – повний набір даних	Allocation of expenditure (from all sources) – full dataset	<ul style="list-style-type: none">• Територія.• Рівень освіти.• Джерела фінансування.• Призначення витрат.• Тип витрат.• База ціни.• Одиниця вимірювання.• Період часу

Складено автором.

Інформація про сферу освіти в розрізі учнів (слухачів), яку можна знайти на новому сайті ОЕСР, містить статистичні дані за такими індикаторами, як навчальний час, організація обов'язкової загальної середньої освіти та ін. (табл. 2).

Очевидно, що частина наведених показників не мають відношення до П(ПТ)О та застосовуються переважно для загальної середньої освіти. Але інша частина показників демонструє навчальне навантаження студента, що дає змогу оцінити структуру освітнього процесу й співвідно-

шення предметів загального циклу освіти та фахових дисциплін.

Поточна статистика, яку збирає МОН, про студентів ЗП(ПТ)О, а це передусім форми № 1, 2, 3 (профтех), теж відображає інформацію про учнів (слухачів), але ця інформація має загальний характер і демонструє фактичну чисельність здобувачів освіти, вступників, випускників та осіб, які припинили навчання достроково тощо. Інформація надається за галуззю навчання, статтю й віком учнів (слухачів). Також розкривається інформація про чисельність учнів

Таблиця 2

Інформація, що подається ОЕСР щодо сфери освіти, у розрізі учнів (слухачів)

Назва індикатора	Назва індикатора англійською мовою	Фільтр розподілу (Dimensions)
Навчальний час в обов'язковій загальній середній освіті	Instruction time in compulsory general education	<ul style="list-style-type: none"> • Територія. • Рівень освіти. • Одиниця вимірювання. • Предмет, що вивчається
Тривалість навчання в системі обов'язкової загальної середньої освіти (субнаціональні дані)	Instruction time in compulsory general education (subnational data)	<ul style="list-style-type: none"> • Територія. • Рівень освіти. • Одиниця вимірювання. • Предмет, що вивчається
Навчальний час в обов'язковій загальній середній освіті за віком	Instruction time in compulsory general education by age	<ul style="list-style-type: none"> • Територія. • Вік учня (слухача). • Предмет, що вивчається
Навчальний час на предмет за віком	Instruction time per subject by age	<ul style="list-style-type: none"> • Територія. • Вік учня (слухача). • Предмет, що вивчається
Навчальний час на предмет за рівнем освіти	Instruction time per subject by level of education	<ul style="list-style-type: none"> • Територія. • Рівень освіти. • Предмет, що вивчається
Організація обов'язкової загальної середньої освіти	Organization of compulsory general education	<ul style="list-style-type: none"> • Територія. • Рівень освіти. • Одиниця вимірювання
Організація обов'язкової загальної середньої освіти (субнаціональні дані)	Organization of compulsory general education (subnational data)	<ul style="list-style-type: none"> • Територія. • Рівень освіти. • Одиниця вимірювання
Час навчання учня (слухача) – повний набір даних	Student instruction time – full dataset	Для цих даних немає ні фільтра, ні перегляду за замовчуванням. Індикатор охоплює початкову освіту, базову середню освіту та профільну середню освіту, але виключає дошкільну освіту, навіть якщо вона є обов'язковою [10]

Складено автором.

(слухачів), прийнятих на навчання за рахунок бюджетних коштів та за контрактом.

Окрім того, проводиться збір даних про вступників із соціально вразливих верств населення: сиріт, осіб із неблагополучних і малозабезпечених сімей, осіб з особливими освітніми потребами та ін.

Статистична інформація, яку сьогодні збирає МОН для формування своєї аналітики, суттєво відрізняється від тих даних, що пропонує ОЕСР, розраховуючи наведені індикатори. Різниця є очевидною та полягає в цілях висвітлення інформації: індикатори ОЕСР побудовані крізь призму ефективності освітнього процесу й демонструють, скільки часу та ресурсів витрачається на організацію вивчення дисциплін загальноосвітнього спрямування, а в Україні просто збирається фактична інформація про якісний, віковий і кількісний склад учнів (слухачів).

Інформація про сферу освіти в розрізі викладачів (учителів) відображає статистичні дані за найбільшою кількістю рубрик – 19. Більшість із них стосуються педагогів шкіл та розкривають інформацію про рівень оплати їхньої праці в абсолютних цифрах і відносно працівників із вищою освітою.

Проте чотири з цих 19 індикаторів мають відношення до ЗП(ПТ)О, а саме:

- **робочий час керівників шкіл** (*school heads' working time*);
- **фактична річна кількість навчального часу вчителів** (*teachers' actual annual teaching time*);
- **нормативи навчального та робочого часу вчителів** (*teachers' statutory teaching and working time*);

• **нормативи навчального та робочого часу вчителів (субнаціональні дані)** (*teachers' statutory teaching and working time (subnational data)*).

Індикатор «робочий час керівників шкіл» представляє дані про законодавчі вимоги щодо робочого часу керівників закладів освіти, які працюють повний робочий день у державних закладах дошкільної, початкової та базової середньої освіти, включаючи загальні та професійно-технічні програми.

Індикатор «фактична річна кількість навчального часу вчителів» надає цінну інформацію про вимоги до вчителів у країнах ОЕСР. Цей набір даних відображає фактичний навчальний час вчителів, які працюють повний робочий день у державних закладах освіти початкового та середнього рівнів (з ЗП(ПТ)О включно).

Індикатори «нормативи навчального та робочого часу вчителів» і «нормативи навчального та робочого часу вчителів (субнаціональні дані)» представляють дані про законодавчі вимоги до викладання й робочого часу вчителів повного робочого дня в державних закладах освіти (включаючи загальні та професійні програми) на рівні територій і загальнодержавному рівні.

Цікаво, що всі зазначені показники орієнтовані на оцінювання передусім робочого навантаження викладачів (учителів). Це дає змогу надалі порівнювати фактичне й нормативне навантаження, а отже, робити висновки про надлишковість або нестачу педагогічного складу. Крім того, така інформація в поєднанні з даними про оплату праці за одиницю

навчального часу дає уявлення про видатки на оплату праці вчителів за напрямами педагогічної діяльності в розрахунку на одного педагогічного працівника. Водночас статистична інформація про викладацький склад ЗП(ПТ)О, яка збирається в Україні, а це форма № 1 (профтех), орієнтована на підрахунок чисельності педагогічного складу та його розподіл за кваліфікацією, статтю, посадами.

Утім, Україна сьогодні активно розвивається в бік удосконалення статистичного супроводу освітнього процесу, у т. ч. у контексті П(ПТ)О. І цей процес відбувається одночасно за декількома напрямками.

Одним із таких напрямків є автоматизація збору й обробки статистичної інформації від ЗП(ПТ)О. Так, ще у 2018 р. Уряд України та Єврокомісія уклали Угоду щодо фінансування заходу «EU4Skills: Кращі навички для сучасної України», яка сьогодні частково впроваджується Радою з питань освіти та молоді Республіки Естонія – HARNO. Зокрема, HARNO відповідає за реалізацію компонента 2.8 проєкту EU4Skills: «Підтримка розвитку інформаційної системи управління освітою для П(ПТ)О (EMIS для П(ПТ)О).

Сьогодні модуль П(ПТ)О впроваджено в промислову експлуатацію в середовищі програмно-апаратного комплексу «Автоматизований інформаційний комплекс освітнього менеджменту» (ПАК «АІКОМ»). По суті, це інформаційно-аналітична система, що використовується суб'єктами освітньої діяльності з метою ефективного управління закладом освіти.

Метою створення саме модуля П(ПТ)О в ПАК «АІКОМ» є автоматизація процесів збору, перевірки, аналізу,

зберігання, розподілу та використання дезагрегованих даних щодо якісних і кількісних показників системи П(ПТ)О України, зокрема для прийняття управлінських рішень [11].

Також варто згадати ще про один проєкт – EU4UAVET, який наразі перебуває в процесі реалізації й також стосується розроблення спеціального модуля для П(ПТ)О в ПАК «АІКОМ». Цей модуль впроваджується саме для збору передусім фінансових показників діяльності ЗП(ПТ)О. Тож, коли зазначений проєкт буде завершено, для ЗП(ПТ)О з'явиться можливість проводити розрахунки деяких фінансових індикаторів, про які йдеться в статті.

Отже, очевидно, що в Україні розуміють необхідність диверсифікації статистичних даних, які збираються по закладах освіти, та поступово дедалі більше орієнтуються на збір і обробку саме фінансових даних, що лежать в основі всіх індикаторів ефективності. Тому можна сподіватися, що протягом найближчих років вітчизняна система збору статистичної інформації серед ЗП(ПТ)О наблизиться до стандартів країн ОЕСР.

Підсумовуючи викладене, можна зробити загальний висновок про те, що індикатори стану сфери освіти, які презентує ОЕСР, орієнтуються передусім на статистичні дані, які прямо чи опосередковано пов'язані із фінансовою складовою освіти.

Насамперед такий висновок стосується рубрик «освітні ресурси» та «учні (слухачі)», де підрахунок усіх індикаторів має на меті розкриття інформації про надходження й використання коштів, а також про те, скільки державних та/або приватних коштів витрачається на підготовку одного учня (слухача) за різними на-

прямаками. Тобто всі індикатори розраховуються для оцінки ефективності діяльності закладів освіти.

Індикатори в рубриці «вчителі (викладачі)» теж орієнтовані передусім на розкриття інформації, яка опосередковано пов'язана із фінансами, – про видатки на оплату праці педагогічних працівників у різних зрізах.

Сучасні статистичні форми ЗП(ПТ)О, що подаються до МОН, орієнтовані на підрахунок фізичної наявності педагогічного й учнівського складу та їх градацію за віком, статтю, залученість до процесу навчання тощо. Така інформація є неповною й не дає змоги оцінити ефективність діяльності закладу освіти.

Список використаних джерел

1. Діденко О. Забезпечення якості професійної підготовки кваліфікованих робітників в ринкових умовах. *Професійно-технічна освіта*. 2014. № 4. С. 9–12. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32307568.pdf>.
2. Беновська Л. Я., Паска О. В. Тенденції та проблеми розвитку професійно-технічної освіти в умовах реформи децентралізації. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2021. Вип. 1 (147). С. 10–15. DOI: <https://doi.org/10.36818/2071-4653-2021-1-2>.
3. Леснікова М. В. Популяризація професійної (професійно-технічної) освіти серед молоді: європейський досвід та кроки з її підвищення в Україні. *Освітня аналітика України*. 2022. № 4 (20) С. 49–66. DOI: <https://doi.org/10.32987/2617-8532-2022-4-49-66>.
4. Пасічник Н. О., Ріжняк Р. Я. Освітні індикатори як інструмент оцінювання стану і динаміки розвитку освітніх систем. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Сер. : Економічні науки*. 2015. Вип. 27. С. 301–308. URL: <https://dspace.kntu.kr.ua/handle/123456789/798>.
5. Головач А. В., Захожай В. Б., Манцуrow І. Г., Головач Н. А. Інформаційно-аналітичне забезпечення державного фінансового менеджменту (методологія і практика прикладної статистики) : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2010. 260 с.
6. Реформа НУШ як складова євроінтеграції України: освітні індикатори оцінки успішності реформи / Г. М. Терещенко та ін. ; ДНУ «Інститут освітньої аналітики». Київ, 2023. 98 с. URL: https://iea.gov.ua/wp-content/uploads/2023/12/az_indikator_i_nush_%D1%94vrointegracziya.pdf.
7. Єгорова І. В. Моніторинг якості підготовки фахівців в освітньому просторі сучасного закладу вищої освіти, його завдання. *Педагогічні інновації в освітньому просторі сучасного закладу вищої освіти* : матеріали V Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 12 берез. 2021 р. Київ, 2021. С. 6–9. URL: <https://kkibp.edu.ua/images/2021/12.03.2021.pdf>.
8. Education at a Glance 2023: OECD Indicators / OECD. 2023. DOI: <https://doi.org/10.1787/e13bef63-en>.
9. *OECD Data Explorer* : вебсайт. URL: <https://data-explorer.oecd.org/>.
- 10 Student instruction time - full dataset / OECD. URL: [https://data-explorer.oecd.org/vis?fs\[0\]=Topic%2C1%7CEducation%23EDU%23%7CStudents%23EDU_STU%23&pg=0&fc=Topic&bp=true&snb=8&df\[ds\]=dsDisseminateFinalDMZ&df\[id\]=DSD_EAG_IT%40DF_EAG_IT_ALL&df\[ag\]=OECD.EDU.IMEP&df\[vs\]=1.1&dq=.....&to\[TIME\]=false](https://data-explorer.oecd.org/vis?fs[0]=Topic%2C1%7CEducation%23EDU%23%7CStudents%23EDU_STU%23&pg=0&fc=Topic&bp=true&snb=8&df[ds]=dsDisseminateFinalDMZ&df[id]=DSD_EAG_IT%40DF_EAG_IT_ALL&df[ag]=OECD.EDU.IMEP&df[vs]=1.1&dq=.....&to[TIME]=false).
11. Розроблено інформаційну систему управління освітою для професійної (професійно-технічної) освіти за підтримки Ради з питань освіти та молоді Республіки Естонія (HARNO) в рамках EU4SKILLS / ДНУ «Інститут освітньої аналітики». URL: <https://iea.gov.ua/rozrobleno-informacziynu-systemu-upravlinnya-osvityu-dlya-profesijnoyi-profesijno-tehnicnoyi-osvity-za-suprovodu-rady-z-pytan-osvity-ta-molodi-respubliki-estoniya-harno-v-ramkah-eu4skills/>.

Ganna Belinska

Ph. D. (Economics), Senior Researcher, National Aviation University, Kyiv, Ukraine,

belinskaya_anna2015@ukr.net

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-8978-8513>

THE EXPERIENCE OF OECD EDUCATION STATISTICS FORMATION: ITS RELEVANCE FOR VOCATIONAL EDUCATION AND TRAINING IN UKRAINE

Abstract. The article discusses certain issues related to the collection of statistical data in the field of vocational education and training (VET) in Ukraine. It was found that for the continuous monitoring of educational activities at all levels of education in general and the VET in particular, an insufficient amount of information is collected (especially regarding the financial aspect). For comparison, the example of the OECD is considered, as an organization with significant experience in the formation of informative educational indicators. The author found that the approach to the formation of educational indicators in the OECD countries differs significantly, meaning the calculation of all indicators is aimed at disclosing information about the receipt and expenditure of funds in VET institutions, their sources, and the structure of expenses by category and per student. That is, all indicators are calculated for the purpose of evaluating the effectiveness of educational institutions. As a result, the indicators that highlight information about teachers are also primarily focused on disclosing information that is indirectly related to finances: expenses for teachers' wages by various sections, etc. The Ukrainian forms of VET institutions that are submitted to the Ministry of Education and Science of Ukraine (primarily Forms No. 1, 2, and 3 of VET) are oriented more towards the calculation of the physical presence of teaching staff and students and their gradation by age, gender, involvement in the learning process, etc. It was concluded that such information is incomplete and does not make it possible to assess the effectiveness of the educational institution.

Keywords: educational statistics, educational monitoring, indicators of educational policy effectiveness, vocational education and training statistics in Ukraine, OECD educational statistics.

References

1. Didenko, O. (2014). Ensuring the quality of professional training of skilled workers in market conditions. *Vocational and technical education*, 4, 9-12. Retrieved from <https://core.ac.uk/download/pdf/32307568.pdf> [in Ukrainian].
2. Benovska, L., & Paska, O. (2021). Trends and problems of vocational education development in the context of decentralization reform. *Socio-economic problems of the modern period of Ukraine*, 1(147), 10-15. DOI: <https://doi.org/10.36818/2071-4653-2021-1-2> [in Ukrainian].
3. Lyesnikova, M. (2022). Popularization of vocational education and training among young people: the European practices and steps for its improvement in Ukraine. *Educational Analytics of Ukraine*, 4(20), 49-66. DOI: <https://doi.org/10.32987/2617-8532-2022-4-49-66> [in Ukrainian].
4. Pasichnyk, N., & Rizhniak, R. (2015). The education indicators as a tool for evaluation state and dynamics of educational systems. *Scientific works of Kirovograd National Technical University. Series: Economic Sciences*, 27, 301-308. Retrieved from <https://dspace.kntu.kr.ua/handle/123456789/798> [in Ukrainian].

5. Holovach, A. V., Zakhochai, V. B., Mantsurov, I. H., & Holovach, N. A. (2010). *Information and analytical support of public financial management (methodology and practice of applied statistics)*. Kyiv, KNEU [in Ukrainian].

6. Tereshchenko, H., Denysiuk, O., Tytarenko, N., Tkachenko, V., & Dron, T. (2023). *NUS reform as a component of Ukraine's European integration: educational indicators of reform success*. Kyiv: SSI "Institute of Educational Analytics". Retrieved from https://iea.gov.ua/wp-content/uploads/2023/12/az_indikatori_nush_%D1%94vrointegracziya.pdf [in Ukrainian].

7. Yehorova, I. V. (2021). Monitoring the quality of training in the educational space of a modern higher education institution, its tasks, *Pedagogical innovations in the educational space of a modern higher education institution*, Proceedings of the 5th All-Ukrainian Scientific and Practical Conference, 6-9. Kyiv. Retrieved from <https://kkibp.edu.ua/images/2021/12.03.2021.pdf> [in Ukrainian].

8. OECD. (2023). *Education at a Glance 2023: OECD Indicators*. OECD Publishing, Paris. DOI: <https://doi.org/10.1787/e13bef63-en>.

9. OECD. (n. d.). *OECD Data Explorer*. Retrieved from <https://data-explorer.oecd.org/>.

10. OECD. (n. d.). *Student instruction time - full dataset*. Retrieved from [https://data-explorer.oecd.org/vis?fs\[0\]=Topic%2C1%7CEducation%23EDU%23%7CStudents%23EDU_STU%23&pg=0&fc=Topic&bp=true&snb=8&df\[ds\]=dsDisseminateFinalDMZ&df\[id\]=DSD_EAG_IT%40DF_EAG_IT_ALL&df\[ag\]=OECD.EDU.IMEP&df\[vs\]=1.1&dq=.....&to\[TIME\]=false](https://data-explorer.oecd.org/vis?fs[0]=Topic%2C1%7CEducation%23EDU%23%7CStudents%23EDU_STU%23&pg=0&fc=Topic&bp=true&snb=8&df[ds]=dsDisseminateFinalDMZ&df[id]=DSD_EAG_IT%40DF_EAG_IT_ALL&df[ag]=OECD.EDU.IMEP&df[vs]=1.1&dq=.....&to[TIME]=false).

11. SSI "Institute of Educational Analytics". (n. d.). *An education management information system for vocational education and training has been developed with the support of the Estonian Board of Education and Youth (HARNO) within the EU4SKILLS framework*. Retrieved from <https://iea.gov.ua/rozrobleno-informacijnu-systemu-upravlinnya-osvitoyu-dlya-profesijnoyi-profesijno-tehnicnoyi-osvity-za-suprovodu-rady-z-pytan-osvity-ta-molodi-respubliki-estoniya-harno-v-ramkah-eu4skills/> [in Ukrainian].